

Қазақ диаспорасы

Диаспора- әлеуметтік ғылымдарда ұлттық ата-жұрты болып табылатын елден тысқары өмір сүретін халықтың бір бөлігі. Диаспора ұлттық шығарып жіберу, геноцид қаупі және т.б. факторлар әсерімен пайда болады.

диаспоралардың **бес түрі** анықталған, олар мына жағдайлардың нәтижесінде қалыптасады:

туған жерінде қудалауға ұшырап, күш қолданылуы салдарынан

туған мәжбүрлік (еврей, армян, ирланд, ресей, қазақ, т.б.);

отарлық көші-қон салдары

(британ, неміс, португал, испан, орыс);

еңбек миграциясы (қытай, итальян, үнді және т.б.);

кәсіби

(бизнес, сауда), миграция (жапон, қытай, ливия және т.б.);

"мәдени" миграция (латынамерикандық, үнділік, қытай).

diaspora

Жаңа заманда
1897 ж. 3,4 млн-дай
1911 ж. 4,6 млн-дай

Ресейде – 100 мыңдай

Қытайда – 100 мыңдай

Монғолияда – 12 мыңдай

**Түрікменстанда – 73
мыңдай**

Өзбекстанда – 63 мыңдай

Ауғанстанда – 2 мыңдай

Қазіргі кезеңде
2012 ж. 15 млн-дай

Ресейде – 1 млн 310 мың

Қытайда – 1 млн 413 900

**Монғолияда – 130
мыңдай**

**Түрікменстанда – 70
мыңдай**

Өзбекстанда – 1,5 млн.

Ауғанстан – 30 мыңдай

Қытай қазақтары

Моңғолия қазақтары

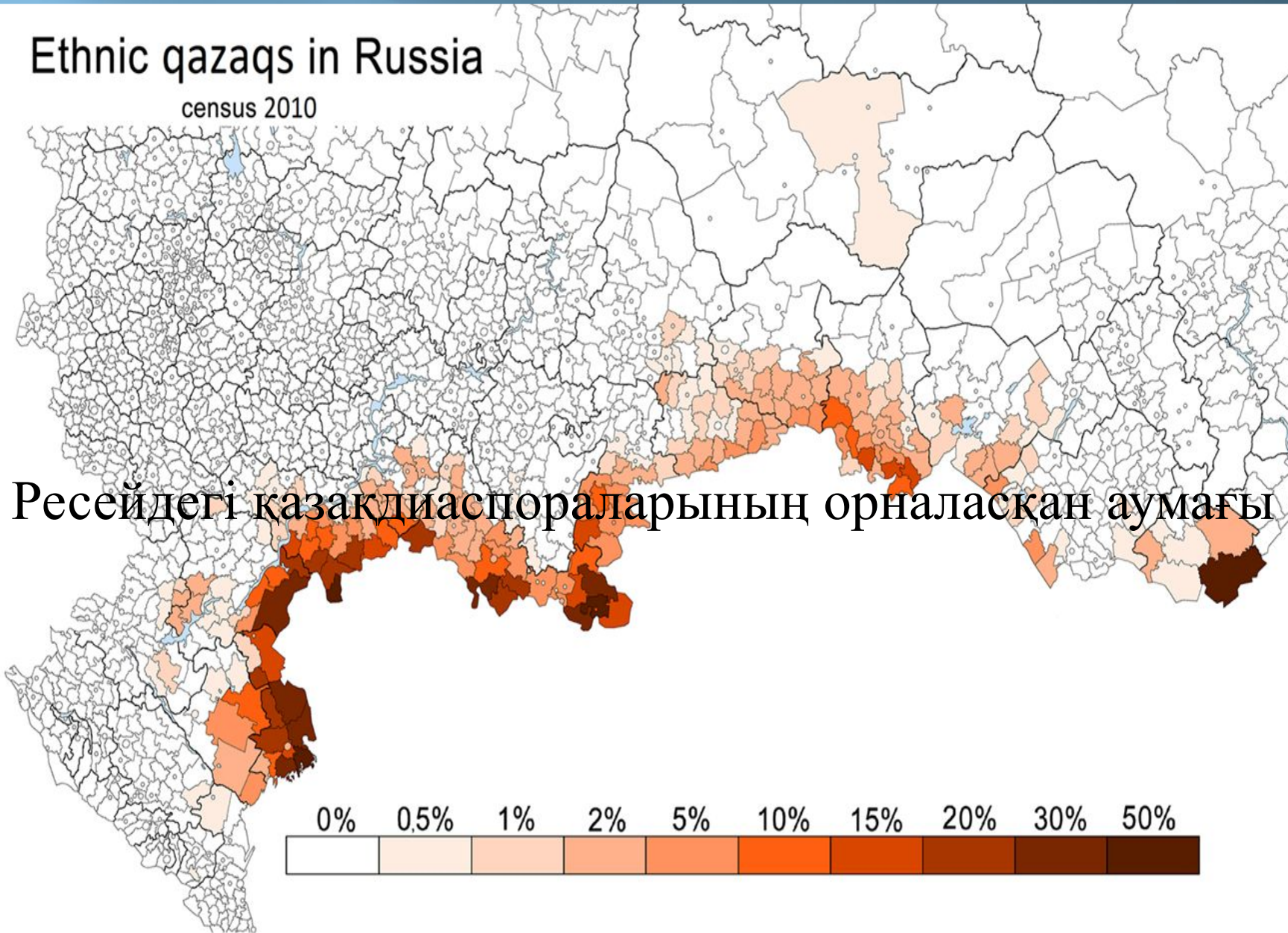

Қырғызстандағы қазақ диаспоралары

Ethnic qazaqs in Russia

census 2010

Аумақ	Саны
<u>Астрахань облысы</u>	135 000
<u>Орынбор облысы</u>	115 000
<u>Волгоград облысы</u>	46 000
<u>Шелебі облысы</u>	34 000
<u>Алтай өлкесі</u>	24 000
<u>Қорған облысы</u>	19 000
<u>Түмен облысы</u>	18 000
<u>Самар облысы</u>	16 000
<u>Новосібір облысы</u>	14 000
<u>Мәскеу</u>	10 000
<u>Санкт-Петербург</u>	8 000
<u>Ханты-Мансы аймағы</u>	4 000
<u>Омбы облысы</u>	2 000
<u>Сахалин облысы</u>	1 000

1992 ж. 26 маусым «Көшіп келу туралы» Заң

1992 ж. Алматы –

Дүние жүзі қазақтарының тұңғыш құрылтайы

2002 ж. Түркістан–

Дүние жүзі қазақтарының II құрылтайы

2005 ж. Астана –

Дүние жүзі қазақтарының III құрылтайы

2011 ж. Астана –

Дүние жүзі қазақтарының IV құрылтайы

Өзбекстандағы қазақ диаспоралары

Дүниежүзі қазақтары қауымдастығының 2015 жылдың қыркүйек айында Беларусь Республикасындағы қазақ диаспорасы өкілдерімен Минскідегі кездесуі

Еуропадағы Қазақ
диаспорасының өкілі Мехмет
Зенгин түрікше ойлап,
күнделікті қарым-қатынаста
французша сөйлейтін оның
ана тілі – қазақ тілі.

Батыста тұратын бірнеше мың қазақ ол жаққа әртүрлі тағдырмен жеткен. Зерттеушілердің дерегінше, Еуропадағы қазақтардың қазіргі уайымы – ана тілдерінің жайы

An aerial photograph of a city street, likely in Astana, Kazakhstan. The street is wide and paved, with a bus and several cars visible. The surrounding area includes modern high-rise buildings, some with glass facades, and residential areas with smaller houses. A large yellow text box is overlaid on the right side of the image, containing text in red. The sky is blue with some light clouds.

Бүгінде Абдулқайым Кесіжі Германияның Мюнхен қаласында тұрады. Ғылыми еңбегін жалғастыруға қоғамдық жұмыстары мұрша бермей жатады. Ол Еуропадағы 15 мың қазақтың басын біріктіретін 10 қалада орналасқан қазақ қоғамдарын біріктіретін Еуропа қазақ қоғамдары федерациясының төрағасы.

A woman with short brown hair, wearing a patterned jacket with a black trim, is speaking at a podium. The background is purple with white text, including the word 'INTE' and 'ZU'. To the right, there are yellow balloons.

ОТАНҒА ДЕГЕН
АҢСАР:
Халықаралық
Түркі академиясы
әлемнің 30 елінде
қазақ тілін оқыту
жұмысын
жүргізеді - Ділдаш
Битуова

Қазіргі кезде көші-қон квотасы бойынша жылына 15 мың отбасы (орта есеппен 60-70 мыңдай адам) келуде. Бұл шетелдегі 5 миллион қазақ үшін теңіздің тамшысындай ғана көрсеткіш. Сондықтан да, шетелдегі қазақтардың басым көпшілігі үстіміздегі ХХІ ғасырдың өзінде қазіргі мекенінде тұра береді. Соған орай, шетелдегі қазақтарды қолдау жөніндегі жұмыстарды қолға алған дұрыс. Ең алдымен, олардың ана тілінде оқып, білім алуына қолдау көрсету қажет. Екіншіден, шетелдегі қазақтардың ата жұртқа мүмкін болғанша көбірек оралуына жағдай туғызуды басты назарға алған жөн.

Қолданылған әдебиеттер

Еуразиялық интеграция және қазақ диаспорасы

Цэвээн жамсрано қазақ, хамнигандардың этно тегі туралы

Г.Е.Грумм Өткен ғасырда

Қазақ диаспорасының заманауи эстетикалық және этикалық құндылықтары . Дөңгелек үстел материалдары

Өлем қазақтарының рухани сұхбаты: тіл, мәдениет және Алаш мұраты [Мәтін] : (халықаралық ғылыми-теориялық конференция материалдары)

Қазақстан Республикасы жоғары оқу орындарының дайындық бөлімдерінде қазақ диаспорасы өкілдерінің оқу және азаматтық (әлеуметтік) бейімделуі: аймақтық "дөңгелек үстел" мәжілісінің материалдары

Қазақ диаспорасының жасампаз әлеуеті: тарихи және заманауи келбеті.

Республикалық ғылыми-практикалық конференция материалдары

Қытайдағы қазақтар / Шәкенұлы, Жәди

Дүниежүзі қазақтарының қауымдастығы: 15 жыл [Мәтін] / - Алматы :

Дүниежүзі қазақтарының қауымдастығы

A photograph of a sunset over a vast, calm blue ocean. The sun is low on the horizon, creating a bright, golden glow that reflects on the water's surface. The sky is a deep blue with wispy white clouds. The text is centered in the upper half of the image.

**Назар қойып тыңдағандарыңызға
рақмет!**